

Prognosen for arbeidsmarkedet i Troms 2017

Innhold

1. Sammendrag	2
1.1 Vurdering av fjorårets anslag	4
2. Etterspørselen på arbeidsmarkedet	5
2.1 Historikk.....	5
2.1.1 Næringer med nedgang i antall sysselsatte, 2008 - 2014	6
2.1.2 Næringer med stabil sysselsetting 2008 - 2014	7
2.1.3 Næringer med vekst i antall sysselsatte 2008 – 2014	8
2.1.4 Offentlig virksomhet.....	9
2.2 Stillingsmarkedet	10
2.3 Forventet utvikling i de enkelte næringer	10
2.3.1 Jordbruk skogbruk og fiske	10
2.3.2 Bergverksdrift og utvinning	11
2.3.3 Industri	11
Øvrig industri i Troms	11
2.3.4 Bygge- og anleggsvirksomhet.....	11
2.3.5 Varehandel og reparasjon av motorvogner	12
2.3.6 Transport og lagring	12
2.3.7 Overnattings- og serveringsvirksomhet	12
2.3.8 Finansiering og forsikring	13
2.3.9 Forretningsmessig og teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	13
2.3.10 Personlig tjenesteyting.....	13
2.3.11 Offentlig tjenesteyting.....	13
2.4 Forventet endring i sysselsetting fordelt på næringer	15
3. Tilbudet av arbeidskraft	15
3.1 Befolkningsutvikling	15
3.2 Yrkesfrekvenser	16
3.3 Utvikling i arbeidsstyrken framover	17
4. Tilpasningen på arbeidsmarkedet	18
4.1 Utviklingen i ledigheten fordelt på yrkesbakgrunn	18
5. Prognose over registrert ledighet	20

1. Sammendrag

Hittil i år per oktober er antallet ledige 4 % lavere enn i samme periode i fjor. Det er særlig fra og med juni at ledigheten har vært markert lavere enn i fjor. Antallet i ordinære arbeidsmarkedstiltak er økt med 15,5 % sammenlignet med i fjor. Arbeidsmarkedet i Troms har vært stabilt og ledighetsraten er redusert fra 2,3 % i januar til 1,9 % i oktober. Det har vært en økning i antall ledige stillinger i perioden på 10,8 %. Det er særlig innen bygg og anlegg, Meglere og konsulenter, Butikk- og salgsarbeid, Akademiske yrker, Undervisning og Ingeniør- og ikt-fag at det har vært økning i antall stillinger. For oktober i år var imidlertid tilgangen av stillinger 4 % lavere enn i fjor.

NAV Troms forventer en økning i sysselsettingen i 2017, men at veksten blir litt lavere enn de foregående årene. Økningen vil komme innen Bygge- og anleggsvirksomhet, Overnattings og serveringsvirksomhet, Eiendomsdrift og forretningsmessig og teknisk tjenesteyting og innen offentlig virksomhet. Bedringen i arbeidsmarkedet har ført til at yrkesfrekvensen økte fra 70,6 i 2014 til 71,3 i 2015. Økningen var størst for de mellom 20 og 24 år og for de over 60 år. Vi forventer at yrkesfrekvensen blir den samme i 2016 og at den går litt ned i 2017. I følge sesongjusterte tall gikk ledigheten ned fra februar til august, mens den har økt fra august til oktober. Det kan tyde på at nedgangen i ledigheten er i ferd med å stoppe opp. Veksten i den yrkesaktive befolkning er beregnet å bli lavere i år og til neste år enn den har vært i perioden 2010 – 2015. Dette er basert på SSBs framskrivning av befolkningen etter middelalternativet. Vi forventer også at veksten i arbeidsstyrken i år og til neste år vil bli noe lavere.

Arbeidsmarkedet i Troms har de to siste årene vist en annen utviklingstrend enn i landet. Fylket har hatt nedgang i ledigheten, mens ledigheten har økt på landsbasis. Oljeutvinningsrelatert virksomhet sysselsetter bare en liten del av arbeidstakerne i fylket. I tillegg har fylket en stor offentlig sektor som virker stabiliserende på arbeidsmarkedet. Når ledigheten på landsbasis går ned går den mindre ned i vårt fylke og når ledigheten øker, øker den mindre i vårt fylke.

I mange næringer er det problemer med å rekruttere og det mangler kompetanse. Dette gjelder både personell med høyere utdanning så vel som fagarbeidere. Økt grad av mobilitet i fylket vil kunne avhjelpe denne mangelen.

NAV forventer økt sysselsetting i flere næringer i 2017, men vil her trekke fram følgende:

Bygge- og anleggsvirksomhet

Det er stor aktivitet innen bygg og anlegg i hele fylket. Det dreier seg om bygging av infrastruktur, utbygging av kjøpesentra, samt bygging av store bygg, både statlige og kommunale. I NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 38 % av bedriftene en netto økning i antall ansatte det kommende året. 19 % av bedriftene melder også at de har mislyktes i å rekruttere de tre siste måneder og at rekrutteringsproblemene skyldes for få kvalifiserte søkere. Det er mangel på fagarbeidere og det er nødvendig med utenlandsk arbeidskraft fra EØS-området. I NAVs bedriftsundersøkelse svarte 63 % av bedriftene at de hadde benyttet utenlandsk arbeidskraft.

NAV Troms forventer at sysselsettingen innen bygge- og anleggsvirksomhet vil øke til neste år.

Overnattings- og serveringsvirksomhet

Næringen sysselsetter en større andel av alle sysselsatte i fylket enn snittet for landet. Denne næringen har opplevd en høy vekst frem til 2014. Det er etablert flere nye hoteller i fylket og det rapporteres om rekordbelegg. Konferansemarkedet står for en stor del av dette. Det er også stor aktivitet knyttet til vinterturisme. I følge NAVs bedriftsundersøkelse forventer 27 % av bedriftene en netto økning i antall ansatte kommende året. Næringen opplever rekrutteringsproblemer og 23 % av bedriftene melder at de har mislyktes å rekruttere de tre sistemånedene og at rekrutteringsproblemene i stor grad skyldes for få kvalifiserte søkere. På spørsmålet om bruk av utenlandsk arbeidskraft svarer 60 % av bedriftene bekreftende.

NAV Troms forventer at sysselsettingen innen Overnattings- og serveringsvirksomhet vil øke til neste år.

Eiendomsdrift, forretningsmessig og teknisk tjenesteyting

Innen Eiendomsdrift, teknisk tjenesteyting har det vært en årlig vekst i sysselsettingen frem til 2014, mens Forretningsmessig tjenesteyting opplevde en nedgang i antall sysselsatte i samme periode. I NAVs bedriftsundersøkelse forventer 25 % av bedriftene i disse to næringene til sammen en økning i antall ansatte det kommende året.

NAV Troms forventer økt sysselsetting det kommende året.

Offentlig sektor

Offentlig sektor står for 45 % av de sysselsatte i Troms og er i høy grad avgjørende for aktivitetsnivået i fylket. Mange er også ansatt i bedrifter som har det offentlige som hovedmarked for leveranse av varer og tjenester. Sektoren er i liten grad påvirket av konjunktursvingninger og har bidratt til stabilitet i sysselsettingen i Troms.

I NAVs bedriftsundersøkelse forventer 11 % av virksomhetene innen Offentlig forvaltning og forsvar og 14 % av virksomhetene innen Undervisning netto nedgang i antall ansatte, mens 5 % innen helse og sosialtjeneste forventer en netto oppgang.

I årets bedriftsundersøkelse oppgir 15 % av virksomhetene innen Helse- og sosialtjeneste at de har mislyktes i å rekruttere de tre siste månedene. Dette skyldes bl.a. mangel på kvalifiserte søkere. Innen Offentlig administrasjon og forsvar oppgir 11 % av virksomhetene at de har hatt problemer med å rekruttere. Innen undervisning er det ikke rekrutteringsproblemer.

Kommuneøkonomien setter klare grenser for lokal aktivitet, men sektoren vil likevel vokse noe som en følge av økende omfang av offentlige tjenester. I følge forslag til statsbudsjett for 2017 anslås kommunene i Troms å få en nominell vekst i de frie inntektene på 2,1 %. En aldrende befolkning vil også medføre økte oppgaver innen pleie og omsorg.

En stor arbeidsgiver innen offentlig virksomhet er sykehusene. Det er naturlig å forvente en økt etterspørsel etter arbeidskraft som følge av turnover og naturlig avgang.

Veksten i offentlig sektor ser ut til å flate ut noe, men NAV Troms forventer en økning i sysselsettingen i 2017.

Industri

Nær halvparten av de sysselsatte i næringen arbeider innen næringsmiddelindustrien som i hovedsak er fiskeindustri. Næringen eksporterer til utlandet og lavere kroneverdi som følge av fallet i oljeprisen har ført til økt konkurransekraft og økt eksport av norske varer. Veksten i næringen er i ferd med å flate ut, men i NAVs bedriftsundersøkelse oppgir 13 % av bedriftene at de forventer netto økning i ansatte det kommende året. Men næringsmiddelindustrien alene forventer ingen økning.

Fiskeindustrien har sesongvariasjoner og dette medfører at det i perioder vil være mangel på arbeidskraft og i andre perioder betydelig ledighet på grunn av permitteringer.

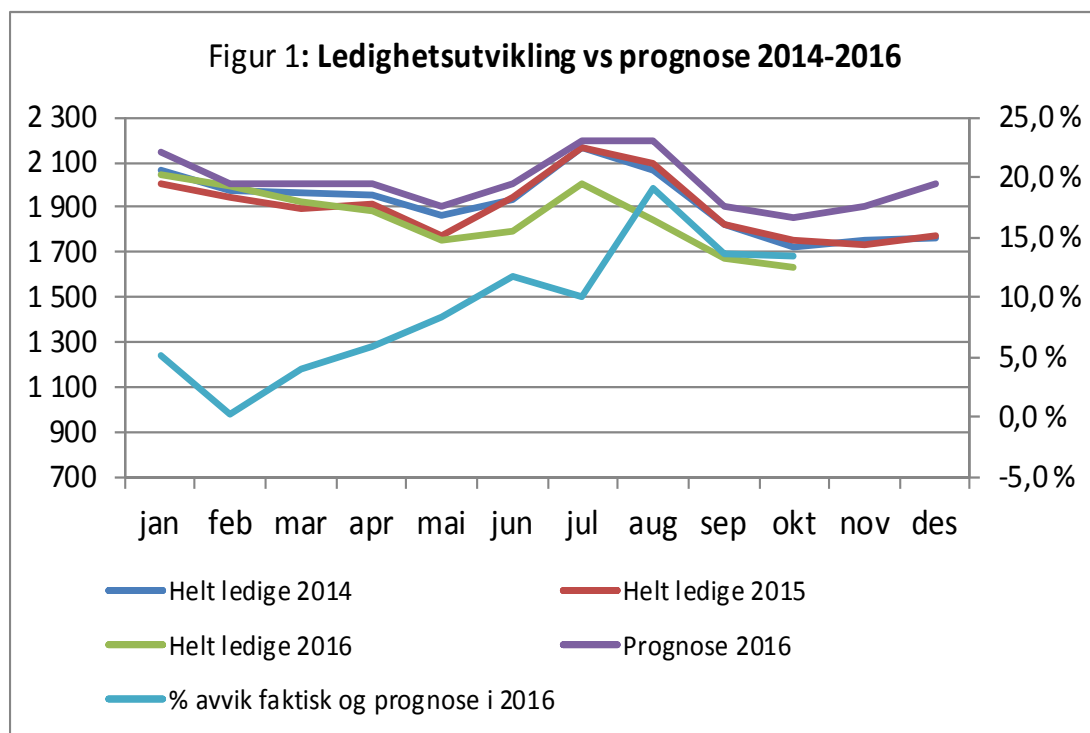
De øvrige industrigrenene er små og hver enkelt sysselsetter relativt få personer. I Sør-Troms fins det et par mekaniske verksteder. Disse sysselsetter en god del utenlandsk arbeidskraft.

I NAVs bedriftsundersøkelse oppgir 41 % av bedriftene i industrien samlet at de har benyttet utenlandsk arbeidskraft, mens 56 % av bedriftene i næringsmiddelindustrien oppgir det samme.

NAV forventer stabil sysselsetting i industrien i 2017 siden næringsmiddelindustrien er så dominerende.

1.1 Vurdering av fjorårets anslag

I årets arbeidsmarkedsprognose anslo vi at ledigheten i 2016 i gjennomsnitt ville være litt høyere enn i 2015, med en økning i 4. kvartal. Bakgrunnen for dette var signaler fra SSB om litt høyere ledighet i landet. Hittil i år per oktober har ledigheten i snitt vært på 2,1 %, mens vi i prognosen anslo den til å bli på 2,3 % i 2016. Som det fremgår av figuren nedfor var ledigheten i 2014 og 2015 ganske sammenfallende, mens den har vært lavere i år, særlig i 2. halvår. I 1. halvår var avviket mellom prognose og faktisk i snitt 5,7 %, mens avviket i 2. halvår per oktober har vært på 14,0 %.

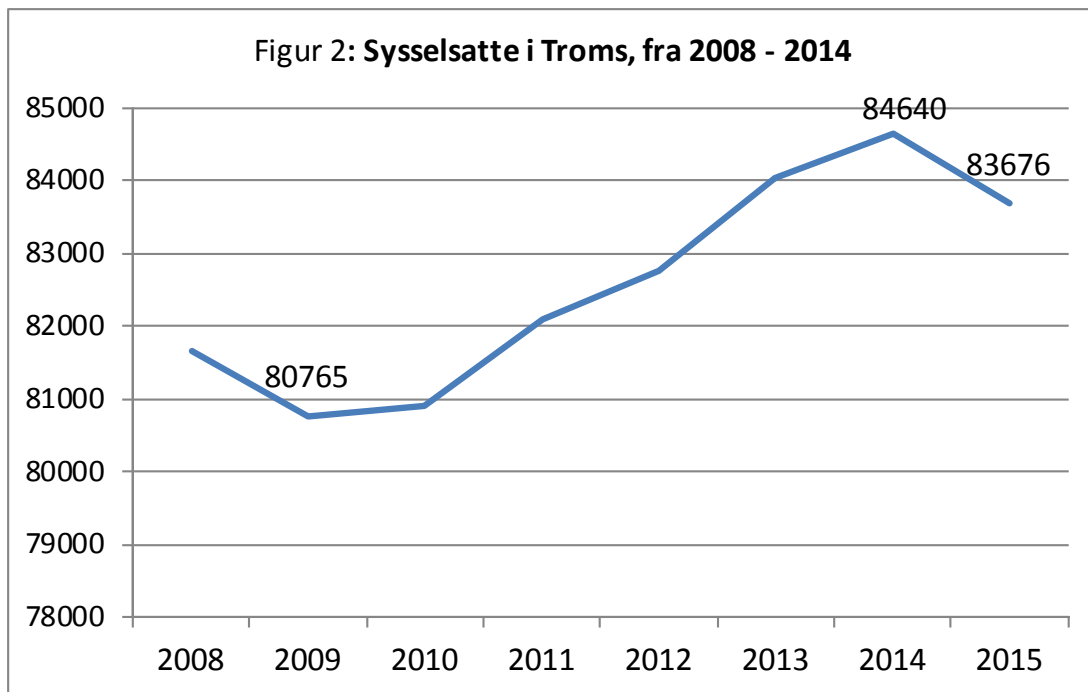
Kilde: NAV

Hittil i år har ledighetsprosenten i Troms variert fra 2,3 % i januar til 1,9 % i oktober. Andelen ledige i landet har i snitt ligget rundt 1 % over.

2. Etterspørselen på arbeidsmarkedet

2.1 Historikk

I denne delen vil vi gå igjennom utviklingen i de ulike næringene. Grunnlaget er sysselsettingsstatistikk fra 4. kvartal 2008 til 4. kvartal 2015¹. Figur 2 viser utviklingen i antall sysselsatte fra 2008 til 2014 og tallet for 2015 som bygger på nye datakilder og derfor ikke kan sammenlignes med tallet for 2014. På landsbasis er det beregnet at sysselsettingen for 2015 ville ha vært 2,3 % høyere dersom man hadde benyttet de tidligere datakildene. Det betyr at vi ikke kan sammenligne med fjoråret før til neste år. I Troms gikk sysselsettingen ned med 1,1 % fra 2008 til 2009. Fra 2009 til 2014 økte sysselsettingen i snitt per år med 0,9 %. Men veksten var avtagende fra 2013 til 2014.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell 1 nedenfor viser antall sysselsatte i Troms i 2015 og andel sysselsatte i de ulike næringer i prosent av totalt antall sysselsatte i landet og i Troms. I 2015 var det til sammen 83676 sysselsatte etter bosted i alderen 15-74 år i Troms. Et kjennetegn ved vårt fylke er at andelen sysselsatte i offentlig sektor er høy. I 2015 utgjorde sysselsatte i offentlig sektor 45,1 % av alle sysselsatte i Troms, mens andelen for landet som helhet bare var 35,0 %. Antall sysselsatte innen helse- og sosialtjenester utgjorde 56,5 % av alle sysselsatte i offentlig sektor. Troms har også vært et fylke med en relativt liten industrisektor. I 2015 utgjorde de sysselsatte i industrien 5,1 % av alle sysselsatte, mens andelen på landsbasis var 8,3 %.

¹ Fra 2015 bygger statistikken på nye datakilder. For 4. kvartal 2015 ligger antall sysselsatte i alt 60 000 lavere på landsbasis enn Arbeidskraftundersøkelsen AKU. Tidligere år var totaltallet i disse to statistikkene samordnet, og viste dermed samme antall sysselsatte.

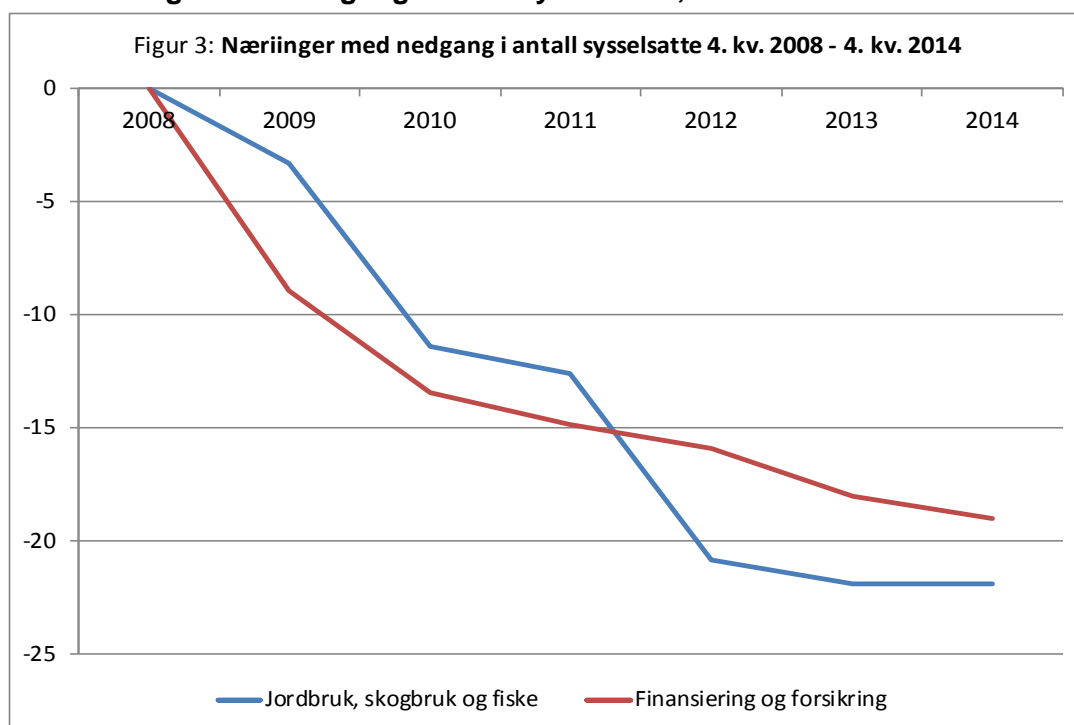

Tabell 1: Sysselsatte etter bosted og næring 4. kvartal 2015

Næring	Antall og andel sysselsatte			
	Troms		Landet	avvik
Jordbruk, skogbruk og fiske	2 632	3,1 %	2,3 %	0,9 %
Bergverksdrift og utvinning	1 061	1,3 %	2,3 %	-1,1 %
Industri	4 276	5,1 %	8,3 %	-3,2 %
Elektrisitet, vann og renovasjon	1 018	1,2 %	1,1 %	0,1 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	6 527	7,8 %	8,0 %	-0,2 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	10 111	12,1 %	13,5 %	-1,4 %
Transport og lagring	4 854	5,8 %	5,4 %	0,4 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	3 241	3,9 %	3,3 %	0,5 %
Informasjon og kommunikasjon	1 441	1,7 %	3,4 %	-1,7 %
Finansiering og forsikring	888	1,1 %	1,8 %	-0,7 %
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	3 800	4,5 %	6,2 %	-1,7 %
Forretningsmessig tjenesteyting	2 962	3,5 %	4,7 %	-1,1 %
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	7 452	8,9 %	6,3 %	2,6 %
Undervisning	8 957	10,7 %	8,1 %	2,6 %
Helse- og sosialtjenester	21 299	25,5 %	20,6 %	4,9 %
Personlig tjenesteyting	2 675	3,2 %	3,8 %	-0,6 %
Uoppgitt	482	0,6 %	0,8 %	-0,2 %
SUM alle næringer	83 676	100,0 %	100,0 %	0,0 %
Sum offentlig sektor	37 708	45,1 %	35,0 %	10,1 %

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.1.1 Næringer med nedgang i antall sysselsatte, 2008 - 2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figuren over viser utviklingen i to næringer med særlig stor nedgang i antall sysselsatte i perioden 2008 – 2014.

Jordbruk, skogbruk og fiske

Antall sysselsatte innen primærnæringene er gått ned med 22 % fra 2008 – 2014 og med 37 % siden år 2000. Dette er en langsiktig trend som skyldes teknologisk utvikling, effektivisering og sentralisering. I 2015 utgjorde antallet sysselsatte i næringen 3,1 % av alle sysselsatte i Troms.

Finansiering og forsikring

Antall sysselsatte innen finansiering og forsikring er redusert med 19 % fra 2008 – 2014. Størst var nedgangen fra 2008 – 2010, da antall sysselsatte i næringa ble redusert med 13 %. Fra 2010 til 2014 gikk antall sysselsatte ned med 1,6 % i snitt per år. I 2015 utgjorde antall sysselsatte i næringen 1,1 % av alle sysselsatt i Troms. På landsbasis var andelen 1,8 %.

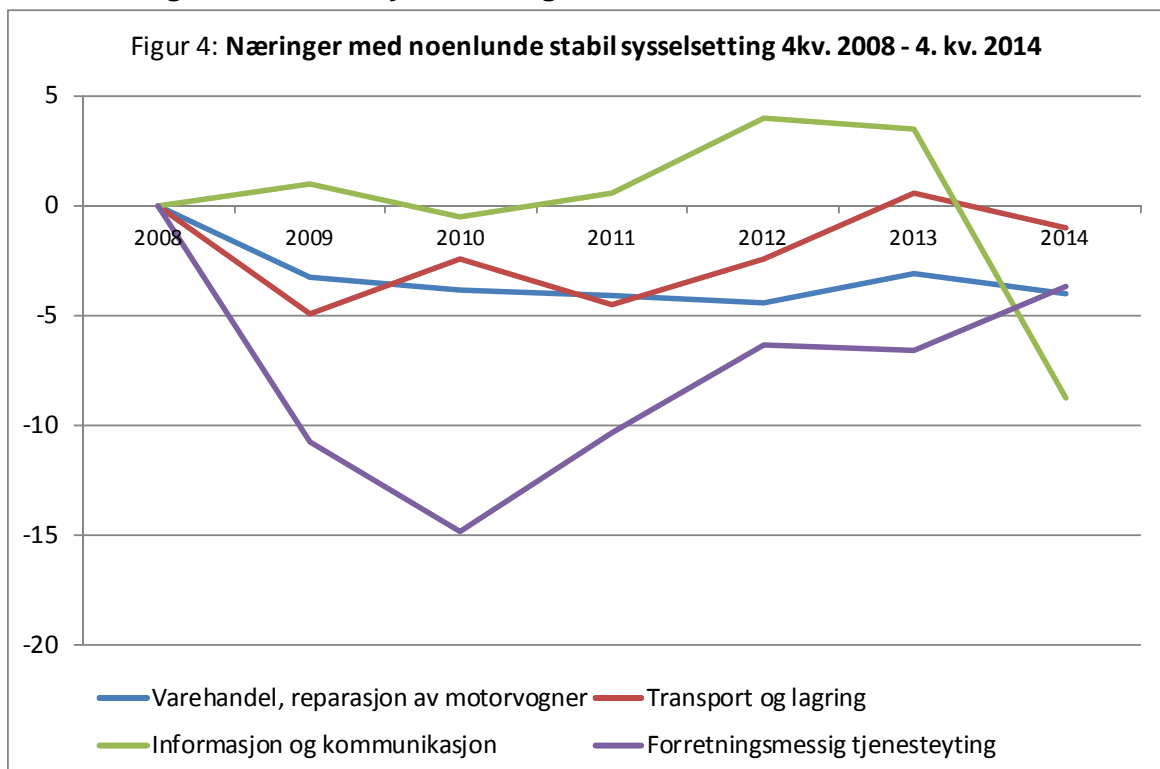
Varehandel, reparasjon av motorvogner

Etter finanskrisa i 2008 ble antall sysselsatte i næringen redusert med 363 personer og har holdt seg stabilt fra 2009 – 2014. I hele perioden 2008 – 2014 er antall sysselsatte i næringen redusert med 4 %. I 2015 utgjorde antall sysselsatte i næringen 12,1 % av alle sysselsatte i Troms.

Informasjon og kommunikasjon

I hele perioden 2008 – 2014 ble antall sysselsatte innen informasjon og kommunikasjon redusert med 8,7 % i Troms. Næringen vokste med 3,5 % frem til 2013. Fra 2013 til 2014 ble antall sysselsatte i næringen redusert med 11,8 %. I 2015 utgjorde næringen 1,7 % av alle sysselsatte i Troms.

2.1.2 Næringer med stabil sysselsetting 2008 - 2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Transport og lagring

Næringen har hatt ei stabil utvikling i perioden 2008 – 2014. Etter finanskrisa ble antall sysselsatte redusert med 4,9 %. Deretter økte næringen med 4,1 % frem til 2014. I 2015 utgjorde næringen 5,8 % av alle sysselsatte i Troms.

Forretningsmessig tjenesteyting

I hele perioden 2008 – 2014 er antall sysselsatte i næringen redusert med 3,7 %. Fra 2008 – 2010 i perioden etter finanskrisen ble antall sysselsatte redusert med 14,8 %. Fra 2010 – 2014 økte antall sysselsatte med 3,3 % i snitt per år. I 2015 sto næringen for 3,5 % av alle sysselsatte i Troms.

Industri

Fra 2008 – 2009 ble antall sysselsatte i industrien redusert med 4,2 %. Deretter økte sysselsettinga med 1,9 % i snitt per år frem til 2014. I hele perioden 2008 – 2014 har sysselsettingen i industrien økt med 5 %. De ulike næringene innen industrien har få sysselsatte. I 2015 står næringsmiddelindustrien for 49 % av sysselsettingen i hele industrisektoren og størsteparten av dette er fiskeindustri. Deretter følger Maskinreparasjon og installasjon som utgjør 13 % av alle sysselsatte i industrien.

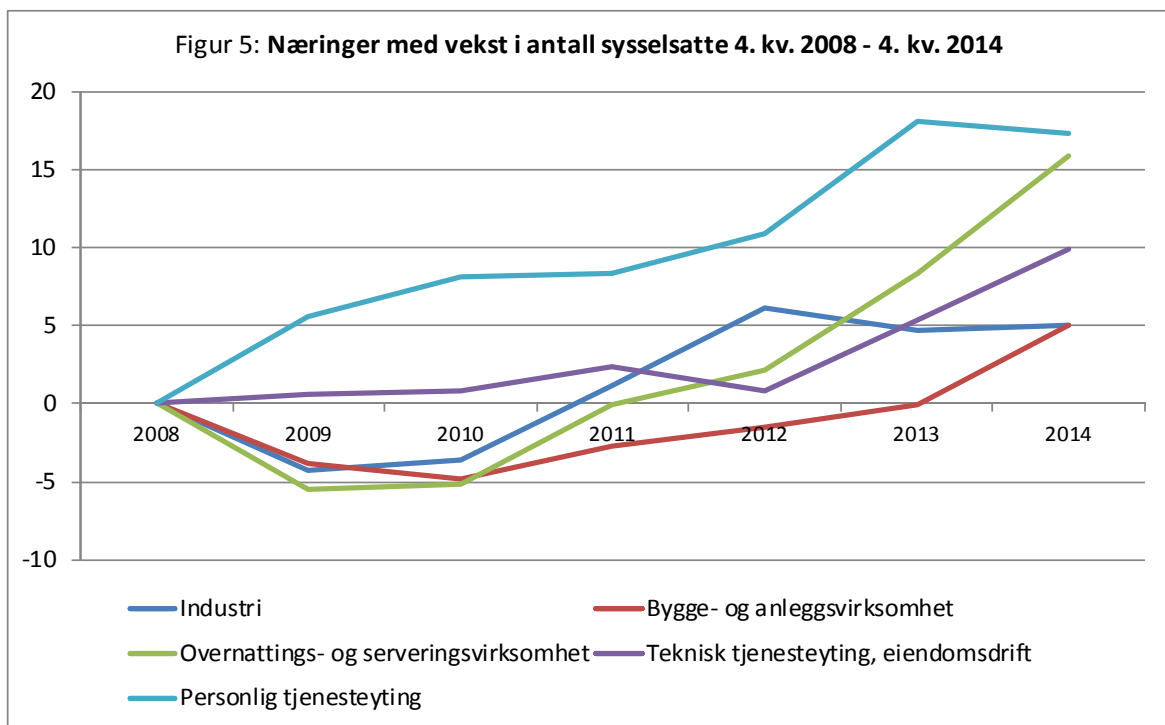
Overnattings- og serveringsvirksomhet

Fra 2008 – 2009 ble antall sysselsatte innen overnattings- og serveringsvirksomhet redusert med 5,5 %. Etter dette har antall sysselsatte vokst med 4,5 % i snitt per år frem til 2014. I 2015 står næringen for 3,9 % av alle sysselsatte i Troms og har en høyere andel av de sysselsatte enn snittet for landet.

Personlig tjenesteyting

Næringa har hatt en vekst i antall sysselsatte på 17,3 % i perioden 2008 – 2014. I 2015 står personlig tjenesteyting for 3,2 % av alle sysselsatte i Troms.

2.1.3 Næringer med vekst i antall sysselsatte 2008 – 2014

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bygge- og anleggsvirksomhet

Fra 2008 – 2010 opplevde næringen en reduksjon i antall sysselsatte på 4,8 %. Etter dette har næringen vokst med 2,6 % i snitt per år frem til 2014. I 2015 står næringen for 7,8 % av alle sysselsatte i Troms.

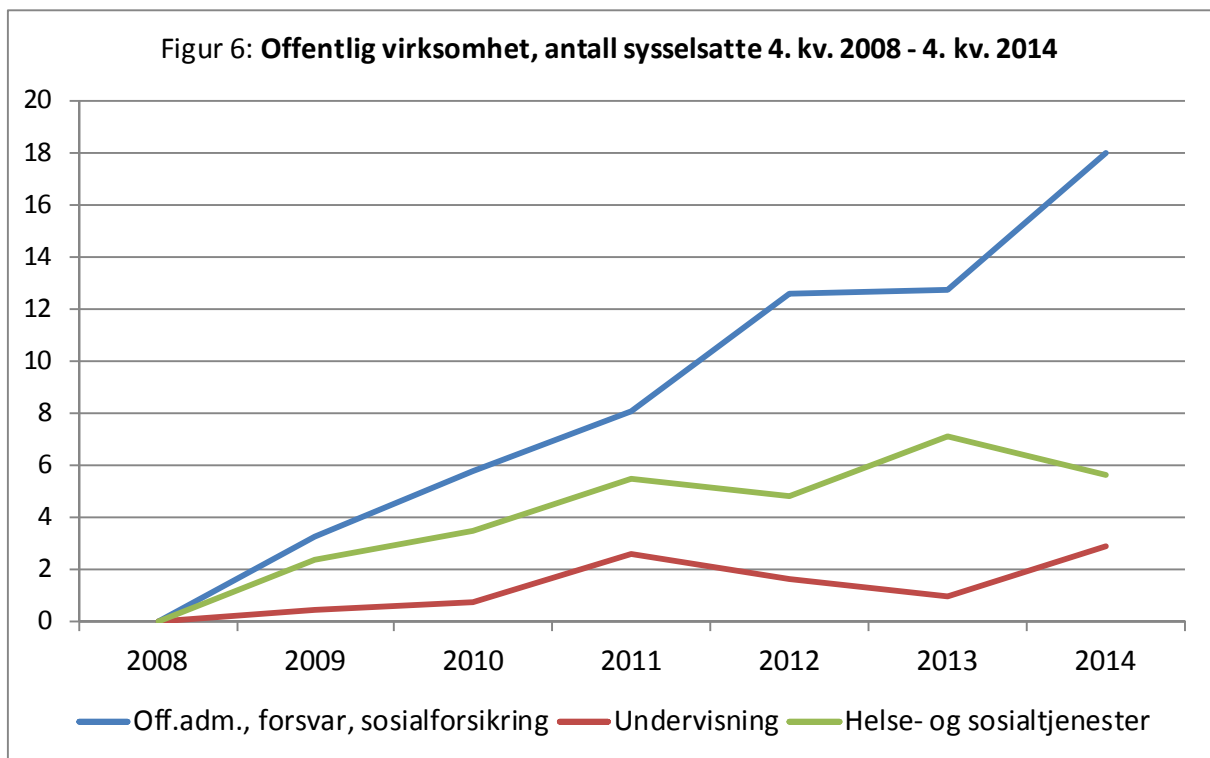
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift

Næringen har vokst alle år i perioden 2008 – 2014 og hatt en samlet vekst på 9,9 %. I 2015 sto næringen for 4,5 % av alle sysselsatte i Troms.

Offentlig virksomhet

I perioden 2008 – 2014 har offentlig virksomhet samlet økt antall sysselsatte med 7,2 %. Økningen innen Undervisning har vært på 2,9 %, innen Helse- og sosialtjenester på 5,6 % og innen offentlig administrasjon, forsvar og sosialforsikring på 18 %. Helse har det høyeste antallet sysselsatte og står for til sammen 56,5 % av alle sysselsatte i offentlig virksomhet, dernest følger undervisning med 23,8 % og offentlig administrasjon og forsvar med 19,8 %.

2.1.4 Offentlig virksomhet

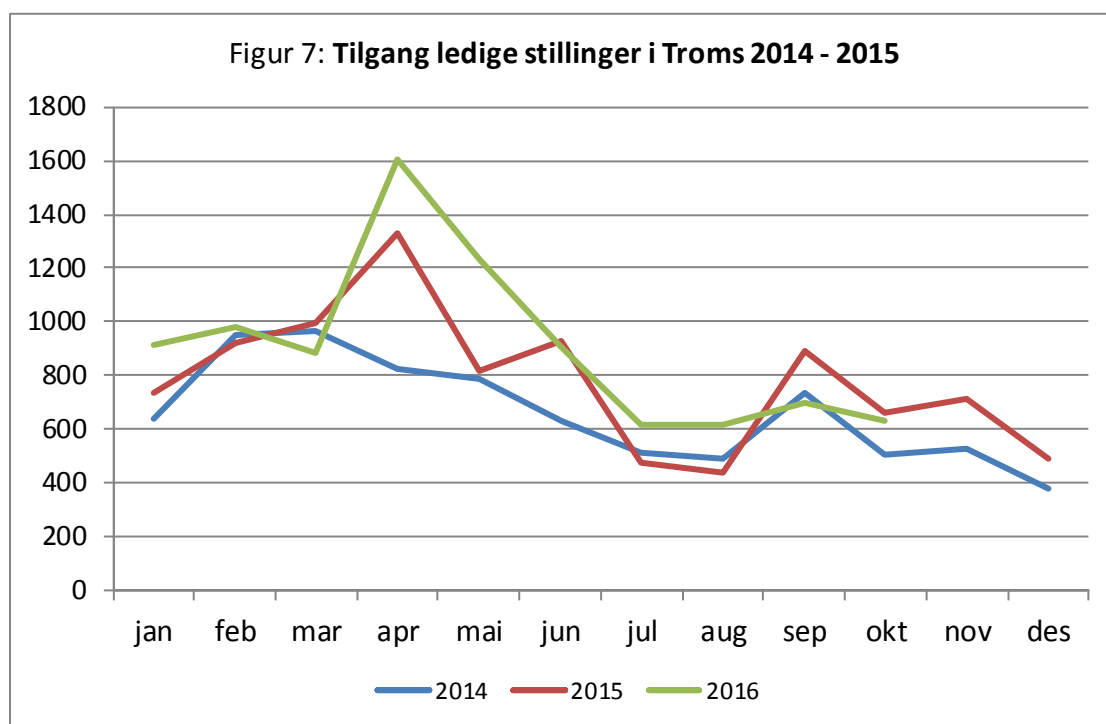
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Permitteringer

I oktober i år var det til sammen 67 Helt ledige permitterte og 71 Delvis ledige permitterte i Troms. I forhold til i fjor er det totalt 28 færre permitterte i oktober i år.

Som det fremgår av figuren nedenfor varierer tilgangen av stillinger i løpet av et år. Den er størst i 1. halvår og reduseres utover året. Tilgangen av stillinger sier noe om etterspørselen etter arbeidskraft og er et uttrykk for aktivitetsnivået i næringslivet. Hittil i år per oktober har det vært en økning i antall stillinger på 10,8 % sammenlignet med samme periode året før. Ser vi på tallene for oktober og sammenligner med samme måned i fjor er det særlig Undervisning og Helse, pleie og omsorg som har hatt økt tilgang på ledige stillinger. Det har også vært en liten økning i tilgang stillinger innen Ingeniør- og ikt-fag, butikk og salgsarbeid og serviceyrker og annet arbeid.

2.2 Stillingsmarkedet

Kilde: NAV

Sammenhengen mellom tilgangen på ledige stillinger i vår statistikk og utviklingen i sysselsettingen og ledigheten er blitt svakere de siste årene. Dette skyldes at stadig flere bedrifter lyser ut stillinger på egne hjemmesider og finn.no, og i mindre grad på nav.no og i aviser. For eksempel er stillinger meldt til NAV i oktober i år redusert med 36 % sammenlignet med oktober i fjor.

2.3 Forventet utvikling i de enkelte næringer

2.3.1 Jordbruk skogbruk og fiske

Jordbruk skogbruk og fiske utgjorde i 4. kvartal 2015 3,1 % av alle sysselsatte. I Troms er antallet jordbruksbedrifter redusert med 16 % i perioden 2008 – 2013 og antall fiskere med fiske som levevei er redusert med 37 % i perioden 2008 – 2015². Det har vært en langvarig nedadgående trend i næringen.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse 2016 forventer næringen ingen netto vekst i sysselsetting. Oppdrettsnæringen er i sterk vekst og lavere kronekurs har økt konkurransevnen og eksporten. Det forventes at veksten vil øke sysselsettingen noe, men nedgangen innen jordbruk vil fortsette.

Denne næringen har et relativt stort innsalg av utenlandsk arbeidskraft. I følge bedriftsundersøkelsen 2016 svarte 67 % av virksomhetene som ble spurt at de hadde benyttet utenlandsk arbeidskraft.

Samlet sett forventes stabil utvikling i næringen det kommende året.

² Dette er tall fra SSB

2.3.2 Bergverksdrift og utvinning

I 4. kvartal 2015 arbeidet 1061 personer i næringen og den utgjorde 1,3 % av alle sysselsatte i Troms. Næringen omfatter i hovedsak oljeutvinningsrelatert virksomhet som inntil nylig har vært i kraftig vekst. Sysselsettingsveksten i næringen har vært på 73,1 % fra 2008 – 2014. Men veksten har de siste par årene flatet ut og var på bare på 0,6 % fra 2013 – 2014. Hovedvekten av aktiviteten er i Harstad, men den er også til stede i Tromsø.

Det forventes stabil sysselsetting innen Bergverksdrift og utvinning i 2017.

2.3.3 Industri

I 4. kvartal 2015 arbeidet 5,1 % av alle sysselsatte i Troms i industrien og næringen omfattet 4276 sysselsatte. Nær halvparten av de sysselsatte i næringen arbeider innen næringsmiddelindustrien som i hovedsak er fiskeindustri. Næringen eksporterer til utlandet og er konkurranseutsatt og følsom for svingninger på verdensmarkedet. Det kan man se av fallet i sysselsetting i etterkant av finanskrisa i 2008. Fallet i oljeprisen høsten 2014 medførte at den norske krona sank i verdi og dette har ført til økt konkurransekraft og økt eksport av norske varer. Fra 2009 til 2014 økte sysselsettingen med 1,9 % i snitt per år, mens veksten fra 2013 – 2014 var redusert til 0,3 %.

Veksten i næringen er i ferd med å flate ut, men i følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer om lag 13 % av bedriftene i industrisektoren netto økning i antall ansatte det kommende året. Men næringsmiddelindustrien alene forventer ingen økning. I oktober er antallet ledige i industrien økt med 19 % i forhold til samme måned i fjor.

I fiskerikommunene i Troms er det stor variasjon i sysselsettingen. Næringen har sesongvariasjoner og permitteringer varierer med råstofftilgangen. Fiskeindustrien i Troms er lokalisert til mindre steder hvor tilgangen på arbeidskraft og alternative arbeidsplasser er begrenset. Dette medfører at det i perioder vil være mangel på arbeidskraft, mens det i andre perioder vil være betydelig ledighet på grunn av permitteringer. De siste årene har fiskeindustrien vært avhengig av å rekruttere arbeidskraft fra Finland og Sverige og fra Øst-Europa. I NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 svarer 41 % av bedriftene i industrien samlet at de har benyttet utenlandsk arbeidskraft og 56 % i næringsmiddelindustrien.

Øvrig industri i Troms

De øvrige industrigrenene i Troms er små og sysselsetter få personer. Deler av industrien er eksportrettet og sysselsettingen varierer derfor mye med de internasjonale konjunktorene. En svakere norsk valuta vil kunne medføre økt eksport og økt etterspørsel etter norske varer innenlands. I Harstad området er det et mekanisk verksted som bygger skip og har økt bemanningen de siste par årene. Det er problemer med å skaffe faglærte maskinarbeidere og bedriften er avhengig av innleid arbeidskraft og det satses på å utdanne lærlinger. I en av nabokommunene til Harstad finnes et mekanisk verksted som produserer arbeids båter til oppdrettsnæringen. Av de 70 ansatte er rundt 70 % utenlandsk arbeidskraft fortrinnsvis fra Polen.

Det forventes stabil sysselsetting i industrien i 2017.

2.3.4 Bygge- og anleggsvirksomhet

I 4. kvartal 2015 sto bygge- og anleggsvirksomhet for 7,8 % av alle sysselsatte i Troms. Sysselsettingen økte med 5,2 % fra 2013 – 2014. I NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 svarer 38 % av bedriftene at

de forventer en netto oppgang i antall ansatte det kommende året. Det er stor aktivitet innen bygg og anlegg i hele fylket. Det dreier seg om utbedring av infrastruktur³, utbygging av kjøpesentra, samt bygging av store bygg, både statlige og kommunale. I oktober er ledigheten 2 % lavere enn i samme måned i fjor.

I NAVS bedriftsundersøkelse for 2016 melder 19 % av bedriftene at de har mislyktes med å rekruttere de siste tre månedene og at rekrutteringsproblemene skyldes for få kvalifiserte søkere. Mangel på fagarbeidere oppleves som ei stor utfordring og det er nødvendig med bruk av innleid eller utenlandsk arbeidskraft fra EØS-området. På spørsmål om bruk av utenlandsk arbeidskraft svarer 63 % av bedriftene bekræftende.

NAV Troms forventer at sysselsettingen vil øke innen bygge- og anleggsvirksomhet til neste år.

2.3.5 Varehandel og reparasjon av motorvogner

Denne næringen er fylkets nest største og omfattet i 4. kvartal 2015 12,1 % av de sysselsatte. Fra 2008 – 2009, etter finanskrisa, falt sysselsettinga med 3,3 %. Fra 2013 – 2014 ble sysselsettingen redusert med 0,9 %. I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 9 % av bedriftene som ble spurt økt sysselsetting, mens 15 % forventet redusert sysselsetting.

Det meldes om stor aktivitet innen varehandel i fylket, men ledigheten i bransjen har økt med 2 % fra oktober i fjor til oktober i år. Omfanget av deltidsarbeid er stort i denne næringen og mange studenter og ungdom er sysselsatt her.

Veksten i det private konsumet har vært moderat fra første til andre kvartal i år og det har vært en nedgang i importen som har sammenheng med en svekkelse av kroneverdien i forhold til euro og dollar og dette har ført til at norskproduserte varer blir relativt billigere.

Vi forventer at sysselsettingen vil være stabil innen varehandel og reparasjon av motorvogner i 2017.

2.3.6 Transport og lagring

I 4. kvartal 2015 omfattet næringa 5,8 % av alle sysselsatte i fylket og er redusert med 1,6 % fra 2013 – 2014. I 4. kvartal 2015 sysselsatte næringa 4854 personer.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventet 11 % av de spurte ei netto økning i antall ansatte det kommende året. Transportsektoren er i stor grad avhengig av utviklingen i andre næringer som for eksempel varehandel og bygge- og anleggsvirksomhet.

Vi forventer at sysselsettingen innen Transport og lagring vil være stabil i 2017.

2.3.7 Overnattings- og serveringsvirksomhet

I 4. kvartal 2015 utgjorde antall ansatte i denne næringen 3,9 % av alle ansatte i fylket. Dette er en høyere andel enn snittet for landet. Næringen er følsom for eksterne sjokk i økonomien og etter finanskrisen ble antall sysselsatte redusert med 5,5 %. Etter dette, i perioden 2009 – 2014, økte antall sysselsatte i næringen med tilsammen 22,7 %.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 27 % av bedriftene ei netto økning i antall ansatte det kommende året. I samme undersøkelse melder 23 % av bedriftene at de har mislyktes

---

³ «Harstad pakken» inkluderer et omfattende gang- og sykkelveisystem, en rekke nye rundkjøringer, en avlastningstunnel utenom sentrum og økt satsing på kollektivtrafikken

med å rekruttere de siste tre månedene og at de i en del tilfeller måtte ansette noen med lavere kvalifikasjoner enn de ønsket. I stor grad skyldes rekrutteringsproblemene for få kvalifiserte søkere. På spørsmålet om bruk av utenlandsk arbeidskraft svarer 60 % av bedriftene bekræftende.

Det er etablert flere nye hoteller i fylket og det rapporteres om rekordbelegg i hotellnæringa. Konferansemarkedet står for en stor del av denne utviklinga. Det er fortsatt høy aktivitet knytta til vinterturisme. En svakere kronekurs har også bidratt positivt til dette.

NAV Troms forventer noe økt sysselsetting i næringa i 2017.

2.3.8 Finansiering og forsikring

I 4. kvartal 2015 sto næringa for 1,1 % av alle sysselsatte i fylket. I 2008 var andelen 1,4 %. I perioden 2008 – 2014 har næringa hatt en nedgang i antall sysselsatte på 19 %. Fra 2013 – 2014 var reduksjonen i sysselsatte på 1,2 %. Nedgangen var størst i etterkant av finanskrisa i 2008. Økonomiske kriser har en tendens til å føre til effektivisering og sentralisering av virksomhetene og som følge av det en reduksjon i antall sysselsatte.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 33 % av de som svarte netto nedgang i antall ansatte det kommende året.

NAV forventer en liten nedgang i sysselsatte i 2017.

2.3.9 Forretningsmessig og teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift

Næringa består av forretningsmessig tjenesteyting og teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift. Til sammen sto disse to næringene for 8,1 % av alle sysselsatte i Troms i 4. kvartal 2015. I perioden 2008 – 2014 har Forretningsmessig tjenesteyting opplevd en reduksjon i antall sysselsatte på 3,7 %, mens Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift har økt sysselsettingen med 9,9 %.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 25 % av de som svarte i disse to næringene til sammen ei netto økning i antall ansatte det kommende året.

NAV forventer noe økt sysselsetting i de to næringene til sammen i 2017. Økningen vil komme innenfor Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift.

2.3.10 Personlig tjenesteyting

I 4. kvartal 2015 sto næringen for 3,2 % av alle sysselsatte i fylket. Sysselsettingen i næringen økte helt frem til 2013. Fra 2013 – 2014 gikk antall sysselsatte ned med 0,6 %. Dette er ei næring som ikke er særlig følsom for konjunktursvingninger.

I følge NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 18 % av de som svarte ei netto økning i antall ansatt det kommende året. Næringa har heller ikke store problemer med å rekruttere.

Tatt i betraktning av at veksten i sysselsettingen nå ser ut til å ha stoppet opp, forventer NAV stabil sysselsetting i næringen i 2017.

2.3.11 Offentlig tjenesteyting

I 4. kvartal 2015 sto offentlig sektor samlet for 45,1 % av de sysselsatte i fylket, mens andelen på landsbasis er 35 %. Næringa består av Helse- og sosialtjenester, undervisning og offentlig administrasjon, forsvar og sosialtjeneste. Helsesektoren er den største og sysselsetter 56,5 % av alle

innen offentlig sektor. Samlet har sysselsettingen i offentlig sektor vokst med 1,2 % i snitt per år fra 2008 – 2014. Fra 2013 – 2014 var veksten på 0,6 %.

Sektoren er i liten grad påvirket av konjunktvingninger og har bidratt til stabilitet i sysselsettingen i Troms. Dette kan man bl.a. se dersom man studerer utviklingen i ledigheten fra 2007 og fram til i dag. I perioden fra 2007 til desember 2008 da ledigheten var lav og fallende falt den raskere i snitt i hele landet enn i Troms. Da ledigheten begynte å øke i 2009 økte den i snitt mye raskere i landet enn i Troms. I oktober 2016 var antall ledige i landet 39 % høyere enn i januar 2007, mens antall ledige i Troms var 20 % lavere enn i januar 2007.

Ledigheten for yrkesgruppene innen offentlig sektor varierer. Behovet for kvalifisert arbeidskraft er stort, men kan sjelden dekkes fullt ut. Dette gjelder særlig i mindre kommuner hvor det ofte mangler kvalifiserte søkere til ledige stillinger, mens de ledige i større kommuner mangler stillinger å søke på.

I NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 forventer 11 % av de spurte innen offentlig forvaltning og forsvar og 14 % av de spurte innen undervisning netto nedgang i antall ansatte, mens 5 % innen helse- og sosialtjeneste forventer en netto oppgang.

I årets bedriftsundersøkelse oppgir 15 % av bedriftene innen Helse- og sosialtjeneste at de har mislyktes i å rekruttere i løpet av de tre siste måneder. Dette skyldes bl.a. mangel på kvalifiserte søkere. Innen offentlig administrasjon og forsvar oppgir 11 % av bedriftene at de har hatt problemer med å rekruttere i løpet av de tre siste måneder. Innen undervisning er det ikke rekrutteringsproblemer.

Offentlig sektor er stor i Troms og bestemmer i høy grad aktivitetsnivået i fylket. I tillegg er mange ansatt i virksomheter som direkte eller indirekte har det offentlige som hovedmarked for leveranse av varer og tjenester.

Kommuneøkonomien setter klare grenser for lokal aktivitet, men sektoren vil likevel vokse noe som en følge av økende omfang av offentlige tjenester. I følge forslag til statsbudsjett for 2017 anslås kommunene i Troms å få en nominell vekst i de frie inntektene på 2,1 %. En aldrende befolkning vil medføre økte oppgaver innen pleie og omsorg. Fra 2010 til 2015 var veksten i befolkningen i snitt på 1,1 % og behovet for kommunale tjenester for barn, ungdom og eldre har vært økende. Fra 2015 til 2016 var veksten i befolkningen redusert til 0,6 %.

En stor arbeidsgiver innen offentlig sektor i fylket er sykehusene. Det er naturlig å forvente en viss økt etterspørsel etter arbeidskraft som følge av turnover og naturlig avgang. Mye av denne etterspørselen retter som mot det nasjonale markedet og vil derfor føre til at flere flytter til fylket.

Veksten i offentlig sektor ser nå ut til å flate ut, men NAV Troms forventer en liten økning i sysselsettingen i 2017.

2.4 Forventet endring i sysselsetting fordelt på næringer

Tabell 2: Forventede endringer i sysselsettingen i Troms etter bosted

Næring	Troms	Resultater fra			Forventet endring fra 2015K4 til 2016K4
	2015K4	bedriftsundersøkelsen 2016*	Uendret	Oppgang	
Jordbruk, skogbruk og fiske	2 632	87	7	7	
Bergverksdrift og utvinning	1 061	50	33	17	
Industri	4 276	74	19	6	
Elektrisitet, vann og renovasjon	1 018	87	0	13	
Bygge- og anleggsvirksomhet	6 527	43	48	10	200
Varehandel, reparasjon av motorvogner	10 111	76	9	15	
Transport og lagring	4 854	78	17	6	
Overnattings- og serveringsvirksomhet	3 241	64	32	5	150
Informasjon og kommunikasjon	1 441	57	29	14	
Finansiering og forsikring	888	50	8	42	-30
Eiendomsdrift, forretningsmessig og teknisk tjenesteyting	6 762	68	29	4	180
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	7 452	59	15	26	50
Undervisning	8 957	52	17	31	
Helse- og sosialtjenester	21 299	62	22	17	100
Personlig tjenesteyting	2 675	68	25	7	
Uoppgitt	482				
I alt	83 676	66	21	13	650

*Resultatene fra bedriftsundersøkelsen er andel av bedriftene som har svart uendret, oppgang eller nedgang.

3. Tilbudet av arbeidskraft

Tilbudet av arbeidskraft (arbeidsstyrken) er definert som summen av antall sysselsatte og antall arbeidsledige. Arbeidsledigheten er resultatet av tilpasningen mellom tilbud og etterspørsel i arbeidsmarkedet. For å kunne si noe om utviklingen i arbeidsledigheten må vi foreta vurderinger av utviklingen av tilbudet av arbeidskraft.

Arbeidsstyrken eller tilbudet av arbeidskraft er avhengig av størrelsen på befolkningen i yrkesaktiv alder og hvor stor andel av befolkningen i yrkesaktiv alder som er i arbeidsstyrken. Andelen av den yrkesaktive befolkningen i alderen 15 – 74 år som er i arbeidsstyrken, kalles yrkesfrekvensen. Yrkesfrekvensene kan variere over tid. Denne variasjonen avhenger av flere variabler, bl.a. etterspørselen etter arbeidskraft, endringer i tiltaksnivået og endringer i utdanningsfrekvensene.

3.1 Befolkningsutvikling

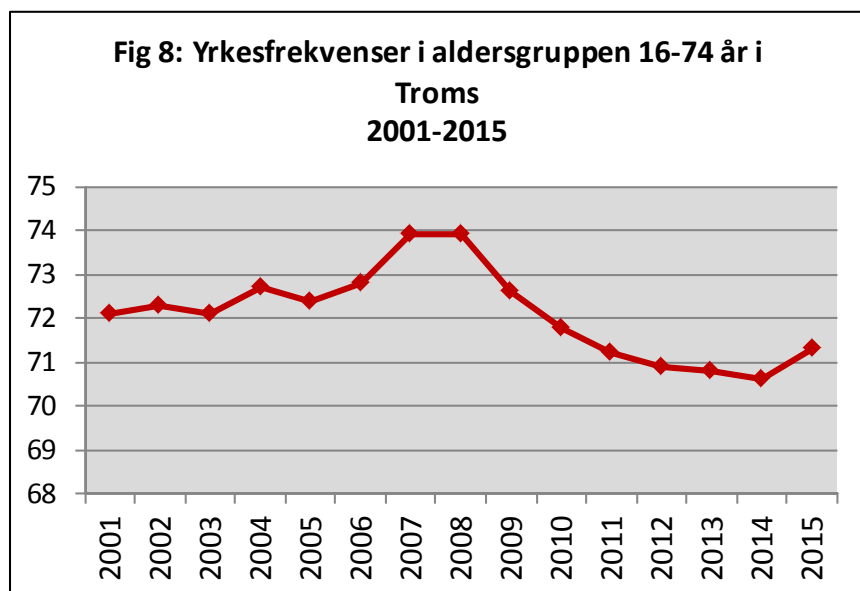
Tall fra statistisk sentralbyrå viser at det var en tilvekst i befolkningen i Troms på 526 personer i 1. halvår 2016. Dette er 52 % mer enn i 1. halvår i 2015 og høyere enn den gjennomsnittlige halvårsveksten fra 2000 til 2016. Netto innflytting innenlands har vært negativ i hele perioden fra tusenårsskiftet. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at per 1. halvår 2016 er netto innflytting inkludert innvandring til fylket høyere enn i 1. halvår 2015.

På grunn av store avstander og begrenset kommunikasjon er det relativt lite pendling mellom nabofylkene. Det er flere av de sysselsatte i fylket som pendler ut av fylket enn som pendler inn.

I 2015 var netto utpendling på 1111 personer, som var 405 færre enn i 2014. I SSB sin framskriving av befolkningen til 1.januar 2017 og 1. januar 2018 er veksten redusert.

3.2 Yrkesfrekvenser

Arbeidsstyrken avhenger av utviklingen i den yrkesaktive befolkningen og av yrkesfrekvensene. Som figuren viser var det en økning i yrkesfrekvensen i Troms fra 2005 til 2008. Etter dette har den sunket frem til 2014. Fra 2014 til 2015 økte yrkesfrekvensen igjen fra 70,6 til 71,3.

Kilde: NAV

Høyere etterspørsel etter arbeidskraft medfører økte yrkesfrekvenser ved at personer som har vært utenfor arbeidsstyrken melder seg eller begynner i arbeid. Når arbeidsmarkedet forverres vil yrkesfrekvensene reduseres, ved at noen personer trekker seg ut av arbeidsstyrken fordi mulighetene for å få arbeid er blitt dårligere. Økt tiltaksnivå vil også trekke i retning av økte yrkesfrekvenser ved at personer som tidligere ikke har vært aktive på arbeidsmarkedet melder seg til NAV kontoret fordi de anser muligheten til å komme på tiltak som høyere når tiltaksomfanget øker. Flere personer under utdanning vil medføre reduserte yrkesfrekvenser.

Tabell 3: Beregnede yrkesfrekvenser (i % av bosatte) etter alder			
Aldersgrupper	2014	2015	Endring 2014 - 2015 i %
16-19 år	51,6	52,7	2,3
20-24 år	71,1	75,3	5,9
25-29 år	78,7	79,4	0,9
30-39 år	87,5	87,7	0,3
40-49 år	87,6	87,7	0,1
50-59 år	82,6	81,3	-1,6
60-74 år	34,7	36,5	5,3
Totalt	70,6	71,3	1,0

Kilde: NAV

Tabell 3 viser endringer i yrkesfrekvensene fra 2014 – 2015 i de ulike aldersgruppene. Samlet har det særlig vært en økning i yrkesfrekvensene for de under 30 år og de over 60 år. Fra 2014 – 2015 har

arbeidsstyrken økt relativt mer enn den yrkesaktive befolkninga og det vil bidra til økning i yrkesfrekvensen.

3.3 Utvikling i arbeidsstyrken framover

Det er ulike metoder for å framskrive arbeidsstyrken. NAV benytter metoden som tar utgangspunkt i befolkningsframskrivingene til Statistisk Sentralbyrå (SSB) for de ulike aldersgruppene. Vi vil gjøre direkte anslag på yrkesfrekvenser i hver aldersgruppe. Anslag over arbeidsstyrken framkommer ved å multiplisere yrkesfrekvens i hver aldersgruppe med befolkningsanslaget i hver aldersgruppe. Summen av dette vil da være prognosen for arbeidsstyrken i fylket. Det er i tråd med de definisjoner av arbeidsstyrken som SSB bruker i sin arbeidskraftundersøkelse (AKU). Imidlertid må det understrekes at det hefter usikkerhet ved prognosen, spesielt knyttet til fastsetting av yrkesfrekvens i hver aldersgruppe.

Det framgår av tabellen nedenfor at befolkninga i Troms har økt med 877 personer fra januar 2015 til januar 2016. Veksten i befolkninga har vært avtagende fra 2013 til 2016.

Tabell 4: Utvikling i befolkning og nøkkeltall for arbeidsmarkedet i Troms							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Befolkning 1. januar	156 494	157 554	158 650	160 418	162 050	163 453	164 330
Arbeidsstyrke	83 093	83 363	84 275	85 257	86 198	87 576	
*Sysselsatte etter bosted	80 892	82 104	82 749	84 038	84 640	83 676	
**Delvis ledige	1 025	931	914	908	901	910	859
**Helt ledige	2 108	1 893	1 883	1 960	1 954	1 931	1 855
**Deltakere på ordinære tiltak	413	305	326	339	306	330	381
*Fra og med 2015 bygger statistikken på nye datakilder. For 4. kvartal 2015 ligger antall sysselsatte på landsbasis i alt 60 000 lavere enn Arbeidskraftundersøkelsen (AKU).							
** Tallene for hvert år er gjennomsnitt hittil i år per oktober							

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og NAV

Endringer i arbeidsstyrken kan skyldes endringer i den yrkesaktive befolkning og/eller endringer i yrkesfrekvensen. Endringer i yrkesfrekvensen avhenger av tiltaksnivået, etterspørselen etter arbeidskraft og endringer i utdanningsfrekvensene.

Antallet helt ledige hittil i år per oktober er 4 % lavere enn i fjor, mens antallet i ordinære arbeidsmarkedstiltak er økt med 15,5 %. I følge sesongjusterte tall gikk ledigheta i Troms i år ned fra februar til august, mens den har økt fra august til oktober. Hittil i år har tilgangen på stillinger vært 10,8 % høyere enn i fjor. For oktober i år er antall stillinger redusert med 4 % sammenlignet med oktober i fjor.

Anslag om yrkesfrekvens er gjort ut fra følgende forutsetninger:

Fra 2014 til 2015 økte arbeidsstyrken med 1,6 %, mens befolkninga økte med 0,5 % fra 1. januar 2015 – 1. januar 2016. Folketallet i aldersgruppen 16- 74 år er beregnet å øke med 0,4 % fra 2015 til 2016 og med 0,5 % fra 2016-2017. Fra 2014 til 2015 økte yrkesfrekvensen fra 70,6 til 71,3. Økningen var størst for de mellom 20 og 24 år og de over 60 år. Dette har bl.a. sammenheng med et godt arbeidsmarked i Troms. Ledigheta gikk ned fra 2,3 % i januar til 1,9 % i oktober. Vi forventer at yrkesfrekvensen blir uendret i 2016 og går litt ned i 2017.

Aldersgrupper	Befolkning 1. jan 2016	Arb.styrke 2015	Yrkesfrek. 2015	Forventa arb.styrke 2016 m/justerte yrkesfrekvenser			Forventa arb.styrke 2017 m/justerte yrkesfrekvenser		
				Befolkning 2016*	Arbeidsstyrke	Yrkesfrekvenser	Befolkning 2017*	Arbeidsstyrke	Yrkesfrekvenser
16-19 år	8 494	4 480	52,7	8 483	4 479	52,8	8 399	4 426	52,7
20-24 år	11 959	9 002	75,3	11 896	8 970	75,4	11 741	8 845	75,3
25-29 år	11 561	9 182	79,4	11 768	9 356	79,5	12 151	9 653	79,4
30-39 år	20 331	17 839	87,7	20 454	17 958	87,8	20 743	18 199	87,7
40-49 år	23 338	20 476	87,7	23 176	20 333	87,7	22 848	20 045	87,7
50-59 år	20 972	17 049	81,3	21 070	17 129	81,3	21 301	17 318	81,3
60-74 år	26 160	9 548	36,5	26 440	9 677	36,6	26 888	9 825	36,5
i alt	122 815	87 576	71,3	123 285	87 902	71,3	124 070	88 311	71,2

Bakgrunnen for dette er at den sesongjusterte ledigheten har økt noe de siste månedene. Forslaget til statsbudsjett for 2017 innebærer et tiltaksnivå som er 2 % lavere enn fjorårets. Det betyr at vi forventer at veksten i arbeidsstyrken blir noe svakere enn den har vært.

4. Tilpasningen på arbeidsmarkedet

4.1 Utviklingen i ledigheten fordelt på yrkesbakgrunn

Yrke	Antall helt ledige hittil i 2016 per oktober	Endring fra 2015 per oktober	Endring i %
Ledere	17	0	-1 %
Ingeniør- og ikt-fag	114	12	12 %
Undervisning	52	-9	-14 %
Akademiske yrker	31	-1	-4 %
Helse, pleie og omsorg	151	-17	-10 %
Barne- og ungdomsarbeid	107	-14	-11 %
Meglere og konsulenter	36	3	9 %
Kontorarbeid	132	-16	-11 %
Butikk- og salgsarbeid	208	-18	-8 %
Jordbruk, skogbruk og fiske	76	-11	-13 %
Bygg og anlegg	206	11	6 %
Industriarbeid	236	10	5 %
Reiseliv og transport	228	-2	-1 %
Serviceyrker og annet arbeid	177	-14	-7 %
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	84	-12	-12 %
I alt	1 855	-76	-4 %

Kilde: NAV

Som figuren over viser er antallet ledige hittil i år per oktober 4 % lavere sammenlignet med samme periode i fjor. Den største nedgangen er innen Undervisning (-14 %), Kontorarbeid (-11 %), Barne- og ungdomsarbeid (-11 %) og Helse- pleie og omsorg (-10 %). Den største økningen i ledigheten er innen Ingeniør- og ikt-fag (12 %), Meglere og konsulenter (9 %), Bygg og anlegg (6 %) og Industriarbeid (5 %).

Stramhetsindikatoren på nedenfor viser forholdet mellom helt ledige og ledige stillinger og er et uttrykk for hvor stramt arbeidsmarkedet er. Jo færre helt ledige per ledig stilling, jo strammere er arbeidsmarkedet. Hittil i år per oktober var det i alt 2 helt ledige per ledig stilling. Arbeidsmarkedet er strammere enn for samme periode i fjor. Helt ledige er redusert med 4 % og ledige stillinger er økt med 10,8 %. Arbeidsmarkedet er strammest innen Undervisning og Helse- pleie og omsorg og minst stramt innen Industri og primærnæringene. Det er bare innenfor kategorien Ledere at arbeidsmarkedet er mindre stramt i år enn i fjor.

I NAVs bedriftsundersøkelse for 2016 ble det gjort estimater som viser at det er vanskelig å få tak i arbeidskraft. I 1. kvartal 2016 hadde bedriftene i Troms rekrutteringsproblemer som kan tallfestes til en mangel på 1400 personer. Tilsvarende tall for 2015 var 1250 personer. Mangelen på arbeidskraft var størst innen Helse- og sosialtjeneste, Bygge- og anleggsvirksomhet, Eiendomsdrift og forretningsmessig og teknisk tjenesteyting og innen Varehandel - og reparasjon av motorvogner og Overnattings- og serveringsvirksomhet.

Tabell 7: Stramhetsindikator - helt ledige etter yrkesbakgrunn i forhold til ledige stillinger.

	Helt ledige etter yrkesbakgrunn, gj.snitt hittil i år		Tilgang stillinger etter yrke, gj.snitt hittil i år		Stramhetsindikator	
					Antall helt ledige per ledig stilling, gj.snitt hittil i år	
	okt. 15	okt. 16	okt. 15	okt. 16	okt. 15	okt. 16
Ledere	17	17	11	10	1,5	1,8
Ingeniør- og ikt-fag	102	114	33	39	3,1	2,9
Undervisning	61	52	108	127	0,6	0,4
Akademiske yrker	32	31	39	46	0,8	0,7
Helse, pleie og omsorg	168	151	253	256	0,7	0,6
Barne- og ungdomsarbeid	121	107	41	42	2,9	2,5
Meglere og konsulenter	33	36	16	24	2,1	1,5
Kontorarbeid	148	132	35	34	4,2	3,8
Butikk- og salgsarbeid	225	208	54	68	4,2	3,1
Jordbruk, skogbruk og fiske	88	76	11	10	7,8	7,5
Bygg og anlegg	194	206	48	77	4,1	2,7
Industriarbeid	226	236	27	30	8,5	8,0
Reiseliv og transport	230	228	59	66	3,9	3,5
Serviceyrker og annet arbeid	191	177	75	72	2,6	2,5
Ingen yrkesbakgrunn eller uoppgitt	96	84	10	9	9,4	9,9
I alt Troms	1 931	1 855	820	908	2,4	2,0

Kilde: NAV

5. Prognose over registrert ledighet

2016		2017												
Nov	Des	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Snitt 2017
1670	1770	2000	1945	1885	1820	1755	1715	1890	1835	1740	1690	1670	1805	1813

Kilde: NAV Troms

Prognosen for registrert ledighet er utarbeidet på bakgrunn av prognoser for sysselsettingen og arbeidsstyrken. Det er forventet at sysselsettingen i offentlig sektor vil øke noe til neste år. I privat sektor forventes det økt sysselsetting innen Bygge- og anleggsvirksomhet, Overnattings- og serveringsvirksomhet og innen Eiendomsdrift, forretningsmessig og teknisk tjenesteyting. Totalt forventes det en økning i sysselsettingen på 0,8 % neste år, som er litt lavere enn snittet de tre siste årene.

NAV anslår i sin prognose en ledighetsrate i Troms på 2,1 % i 2017. Vi forventer at ledigheten er lavere i 1. halvår 2017 enn den har vært i år og at den øker litt i 2. halvår. Statistisk sentralbyrå har i sin prognose antydnet ei ledighet i Norge (AKU) på 4,5 % i 2017. Den økte ledigheten på landsbasis de siste par årene vil i mindre grad ramme Troms på grunn av at det er lite oljerelatert virksomhet i fylket. I tillegg vil offentlig sektor sin store andel av sysselsettingen ha betydning. I følge vår prognose vil ledighetsraten til neste år bli omtrent som i år, med en litt annen fordeling mellom 1. og 2. halvår enn i år.